

Jurisprudentie

Gevoegde zaken C-191/14, C-192/14, C-295/14, C-389/14 en C-391/14 tot en met C-393/14

Borealis Polyolefine GmbH e.a.
tegen
Bundesminister für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft e.a.

[verzoeken om een prejudiciële beslissing, ingediend door het Landesverwaltungsgericht Niederösterreich, de Raad van State (Nederland) en het Tribunale amministrativo regionale per il Lazio]

„Prejudiciële verwijzing — Regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Europese Unie — Richtlijn 2003/87/EG — Artikel 10 bis, lid 5 — Methode voor de toewijzing van emissierechten — Kosteloze toewijzing van emissierechten — Wijze van berekening van de uniforme transsectorale correctiefactor — Besluit 2011/278/EU — Artikel 15, lid 3 — Besluit 2013/448/EU — Artikel 4 — Bijlage II — Geldigheid”

Samenvatting – Arrest van het Hof (Tweede kamer) van 28 april 2016

1. *Gerechtelijke procedure — Verzoek tot heropening van de mondelinge behandeling — Verzoek om opmerkingen te mogen indienen over in de conclusie van de advocaat-generaal aan de orde gestelde rechtsvragen — Voorwaarden voor heropening*

(Statuut van het Hof van Justitie, art. 23; Reglement voor de procesvoering van het Hof, art. 83)

2. *Prejudiciële vragen — Geldigheidstoetsing — Vraag over de geldigheid van een besluit waartegen niet is opgekomen op grond van artikel 263 VWEU — Beroep in het hoofdgeding ingesteld door een vennootschap waarvan niet duidelijk is of zij nietigverklaring kan vorderen — Ontvankelijkheid*

[Art. 263, vierde alinea, VWEU en 267, punt b), VWEU; besluiten van de Commissie 2011/278, art. 10, lid 9, en 15, lid 4, en 2013/448, art. 4 en bijlage II]

3. *Milieu — Luchtverontreiniging — Richtlijn 2003/87 — Regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten — Overgangsregeling voor de kosteloze toewijzing van emissierechten — Toewijzingsmethode — Berekening op basis van de maximale jaarlijkse hoeveelheid kosteloos toe te wijzen emissierechten — Meetelling, in het kader van de bepaling van deze hoeveelheid, van de emissies van de elektriciteitsopwekkers — Ontoelaatbaarheid*

(Richtlijn 2003/87 van het Europees Parlement en de Raad, art. 10 bis, leden 3 en 5; besluit 2011/278 van de Commissie, art. 15, lid 3)

4. *Recht van de Europese Unie — Uitlegging — Meertalige teksten — Eenvormige uitlegging — Divergentie tussen de verschillende taalversies — Context en doel van de betrokken regeling als uitgangspunt*

5. *Milieu — Luchtverontreiniging — Richtlijn 2003/87 — Regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten — Overgangsregeling voor de kosteloze toewijzing van emissierechten — Toewijzingsmethode — Berekening op basis van de maximale jaarlijkse hoeveelheid kosteloos toe te wijzen emissierechten — Meetelling, in het kader van de bepaling van deze hoeveelheid, van de emissies van installaties die vóór 2013 onder de regeling voor de handel in emissierechten vielen — Ontoelaatbaarheid*

[Richtlijn 2003/87 van het Europees Parlement en de Raad, art. 10 bis, lid 5, eerste alinea 1, b), en bijlage I; besluit 2013/448 van de Commissie, art. 4 en bijlage II]

6. *Prejudiciële vragen — Geldigheidstoetsing — Ongeldigverklaring van de bepalingen van een besluit van de Commissie inzake de correctiefactor die door de lidstaten wordt toegepast om de hoeveelheid kosteloos toe te wijzen broeikasgasemissierechten te bepalen — Gevolgen — Beperking in tijd*

(Art. 264, tweede alinea, VWEU en 267 VWEU; richtlijn 2003/87 van het Europees Parlement en de Raad; besluit 2013/448 van de Commissie, art. 4 en bijlage II)

7. *Prejudiciële vragen — Geldigheidstoetsing — Ongeldigverklaring van een Uniehandeling — Gevolgen — Toepassing naar analogie van artikel 266 VWEU — Verplichtingen van de instellingen van de Unie — Verplichting om de nodige maatregelen te treffen om de vastgestelde onwettigheid te verhelpen*

(Art. 266 VWEU en 267 VWEU)

8. *Prejudiciële vragen — Geldigheidstoetsing — Ongeldigverklaring van een Uniehandeling — Gevolgen — Beperking in tijd — Uitzondering voor een marktdeelnemer die overeenkomstig het nationale recht bij de rechter beroep heeft ingesteld of een vergelijkbaar bezwaar heeft gemaakt*

(Art. 267 VWEU)

1. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 40)

2. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punten 46, 49, 50, 58)

3. De uitsluiting, voor de vaststelling van de maximale jaarlijkse hoeveelheid emissierechten, van door elektriciteitsopwekkers voortgebrachte emissies vloeit voort uit artikel 10 bis, lid 5, van richtlijn 2003/87 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap, welke bepaling de Commissie in dit verband geen enkele beoordelingsbevoegdheid laat. De verwijzing in artikel 10 bis, lid 5, van deze richtlijn naar installaties die niet onder lid 3 vallen, moet immers aldus worden begrepen dat zij ziet op installaties die noch elektriciteitsopwekkers, noch installaties voor het afvangen van CO₂, noch pijpleidingen voor het vervoer van CO₂, noch CO₂-opslagplaatsen zijn.

Voorts is een dergelijke asymmetrische behandeling van emissies van elektriciteitsopwekkers en van installaties die broeikasgasemissies voortbrengen, in overeenstemming met het hoofddoel van richtlijn 2003/87, te weten bescherming van het milieu door een vermindering van de broeikasgasemissies.

(cf. punten 65, 78, 79)

4. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 90)

5. Bij de vaststelling van de maximale jaarlijkse hoeveelheid emissierechten, die de basis vormt voor de berekening van de kosteloos toe te wijzen emissierechten, diende de Commissie overeenkomstig artikel 10 bis, lid 5, eerste alinea, onder b), van richtlijn 2003/87 tot vaststelling van een regeling voor de handel in broeikasgasemissierechten binnen de Gemeenschap alleen rekening te houden met de emissies van installaties die vanaf 2013 in de gemeenschapsregeling zijn opgenomen. Deze bepaling verzet zich er dus tegen dat rekening wordt gehouden met emissies die het gevolg zijn van activiteiten die sinds 2013 in bijlage I bij die richtlijn staan, voor zover deze emissies zijn veroorzaakt door installaties die vóór die datum aan de regeling voor de handel in emissierechten waren onderworpen.

Voor zover de Commissie voor de vaststelling van de maximale jaarlijkse hoeveelheid kosteloos toe te wijzen emissierechten, althans gedeeltelijk, rekening heeft gehouden met de emissies van installaties die vóór 2013 aan de regeling voor de handel in emissierechten waren onderworpen, is die maximale jaarlijkse hoeveelheid dus niet in overeenstemming met de vereisten van artikel 10 bis, lid 5, eerste alinea, onder b), van richtlijn 2003/87, daar zij te groot is. Aldus is de uniforme transsectorale correctiefactor die is vastgesteld in artikel 4 van en bijlage II bij besluit 2013/448 betreffende nationale uitvoeringsmaatregelen voor de voorlopige kosteloze toewijzing van broeikasgasemissierechten overeenkomstig artikel 11, lid 3, van die richtlijn, eveneens in strijd met deze bepaling. Bijgevolg zijn artikel 4 van besluit 2013/448 en bijlage II daarbij ongeldig.

(cf. punten 94, 95, 98, 99, dictum 2)

6. Wanneer dwingende redenen van rechtszekerheid dit rechtvaardigen, is het Hof ingevolge artikel 264, tweede alinea, VWEU, dat van overeenkomstige toepassing is op krachtens artikel 267 VWEU ingediende verzoeken om een prejudiciële beslissing over de geldigheid van handelingen van de Unie, bevoegd om in elk concreet geval die gevolgen van de betrokken handeling aan te wijzen welke als gehandhaafd moeten worden beschouwd.

De gevolgen van de ongeldigverklaring van artikel 4 van en bijlage II bij besluit 2013/448 betreffende nationale uitvoeringsmaatregelen voor de voorlopige kosteloze toewijzing van broeikasgasemissierechten overeenkomstig artikel 11, lid 3, van richtlijn 2003/87 dienen op zodanige wijze te worden beperkt in de tijd dat de Commissie in staat wordt gesteld de noodzakelijke maatregelen vast te stellen en dat niet kan worden afgedaan aan de vastgestelde maatregelen. Door het wegvallen van de in artikel 4 van besluit 2013/448 en bijlage II daarbij vastgestelde uniforme transsectorale correctiefactor kunnen alle eerdere definitieve toewijzingen van kosteloze broeikasgasemissierechten die in de lidstaten hebben plaatsgevonden op basis van een geldig geachte regeling, immers in twijfel worden getrokken. Aldus zou de ongeldigverklaring van die bepalingen ernstige gevolgen hebben voor een groot aantal te goeder trouw tot stand gebrachte rechtsverhoudingen. Deze dwingende redenen van rechtszekerheid kunnen rechtvaardigen dat de gevolgen van die ongeldigverklaring worden beperkt in de tijd. Voorts zou het tijdelijke rechtsvacuüm dat door de ongeldigverklaring zou ontstaan, de uitvoering van de bij richtlijn 2003/87 ingestelde regeling voor de handel in emissierechten, en bijgevolg de verwezenlijking van de doelstellingen ervan, in gevaar kunnen brengen.

(cf. punten 103, 105, 106, 111, dictum 3)

7. Zie de tekst van de beslissing.

(cf. punt 107)

8. Het staat aan het Hof om, wanneer het gebruikmaakt van de mogelijkheid om de gevolgen van een prejudiciële ongeldigverklaring van een Uniehandeling voor het verleden te beperken, te beslissen of met betrekking tot deze beperking van de werking van zijn arrest in de tijd een uitzondering kan worden gemaakt ten gunste van de partij in het hoofdgeding die het beroep tegen de nationale maatregelen ter uitvoering van de Uniehandeling bij de nationale rechter heeft ingesteld, dan wel of, omgekeerd, ook ten aanzien van die partij een enkel voor de toekomst werkende ongeldigverklaring van de Uniehandeling een passend rechtsherstel vormt.

(cf. punt 108)